2023-YIL – INSONGA E'TIBOR VA SIFATLI TA'LIM YILI

Qishloq hayoti

O`ZBEKISTON RESPUBLIKASI IJTIMOIY-IQTISODIY GAZETASI

1974-yil 1-yanvardan chiqa boshlagan

2023-yil 13-aprel, payshanba | № 16 (9232)-son | e-mail: infoqishloqhayoti@yandex.ru | @Qishloqhayoti_gazetasi

Президент ташрифидан сўнг...

ЁШЛАРИМИЗ

АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ СОҲАСИДАГИ ЙИРИК ЛОЙИҲАЛАРДА ҲАМ ФАОЛ

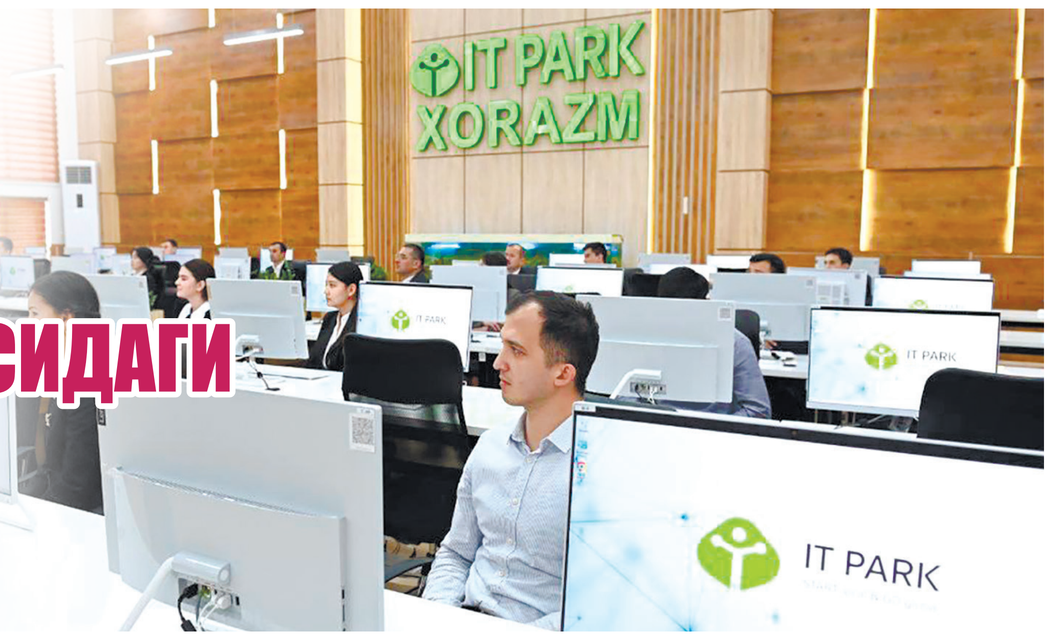

Бугун ахборот технологиялари татбиқ қилинаётган соҳа борки ривожланиб бормоқда. Шундай экан келажакни бусиз, шу йўналишдаги мутахассисларсиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Жаҳонда ахборот технологиялари бўйича ўзига хос бозор шаклланиб бўлди. Бу бозор кенгайиб бормоқда. Ундан мустаҳкам ўрин эгаллаш эса долзарб масалага айланиб бораверади. Шу жиҳат инобатга олиниб юртимизда катта ислоҳотлар бошланган. Хусусан, сўнгги олти йилда соҳага катта миқдорда инвестиция йўналтирилди. Бу борадаги ишлар эса давом этаётгани қувонарли.

Шахсан Президент ташаббуси билан барча ҳудудларда IT-парклар ташкил этилди. Бунинг натижасида 14 минг нафардан ортиқ йигит-қиз юқори даромадли ишга эга бўлди. Ахборот технологиялари бўйича билимга эга бўлиб, ўзини ўзи банд қилаётган мутахассислар бир неча ўн мингтани ташкил этаётгани муболаға эмас.

31 март. Урганч шаҳри. Президент Шавкат Мирзиёев Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари технологик паркининг Хоразм вилояти филиалида. Давлатимиз раҳбари шу ерда ёшларнинг фикрларини эринмасдан эшитди. Самарали ташаббусларни қўллаб-қувватлаш бўйича мутасаддиларга кўрсатмалар берди.

Муҳаммад ал-Хоразмийдек буюк инсонлар авлоди бўлган ёшларимиз ахборот технологиялари соҳасида ҳам юқори натижаларга эришиши, бунинг учун барча имкониятлар етарлилиги таъкидланди.

Урганчдаги ушбу IT-парк дастурий маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва ахборот технологиялари соҳасини ривожлантиришга қаратилган йирик мажмуа саналади. Бу лойиҳа учун 15 миллиард 500 миллион сўм маблағ йўналтирилган. Натижада йилига 4 минг 500 нафар ёшни ахборот технологиялари йўналишида ўқитиш ва IT хизматлар кўрсатиш қувватига эга ушбу замонавий марказ бунёд этилди.

Бугун бошқа ҳудудларда ҳам мана шундай IT-парклар очилиб, самарали фаолият юритмоқда. Бу орқали кўплаб ёшлар юқори даромадли иш билан таъминланди.

– Бу ерда 250 нафар хоразмлик ёш доимий иш билан таъминланган, – дейди Ўзбекистон Республикаси рақамли технологиялар вазири Шерзод Шерматов. – Бундан ташқари минглаб ёшларни соҳа бўйича ўқишга тайёрлаш имкони яратилди. Давлатимиз раҳбари Юқори Чирчиқ туманидаги "Astrum" IT академияси каби таълим марказларини ҳамма ҳудудларда ташкил этиш вазифасини қўйган эди. Ана шу шароит бу ерда яратилган. Ҳозир бу ерда қатор самарали лойиҳалар амалга оширилмоқда. Хусусан, хоразмлик қизларни IT соҳасига қизиқтириш бўйича ҳам ташаббус қўллаб-қувватланган. Биласиз, ахборот технологиялари соҳасида хизматлар масофадан ҳам кўрсатилади. Бу мутахассисликни эгаллаган аёлларимизга уйдан чиқмасдан яхши даромад топиш имконини беради.

Таъкидланганидек, бу ерда ўқув машғулотларини ташкил этиш ҳамда IT хизматларини экспорт қилиш учун барча зарур шароитлар яратилган. Мақсадлар ҳам шунга яраша, жорий йилда экспорт ҳажмини 3 миллион долларга етказиш кўзда тутилган.

– Президент шу ернинг ўзида IT-парк резидентлари, ахборот технологиялари соҳасида фаолият олиб бораётган ёшлар билан мулоқот қилди, – дейди Дастурий маҳсулотлар ва ахборот технологиялари технологик паркининг Хоразм вилояти филиали раҳбари Умидбек Жуманиёзов. – Улар учрашувдан сўнг ўзларининг фаолиятида янги босқич бошланишини, ўзига хос руҳ олганини айтишди. Ҳозир вилоятимизда тарқоқ юрган дастурчилар бир жойга жамланди. Бунинг натижасида IT-парк резидентлари уч бараварга, яратилган иш ўринлари тўрт бараварга ошди. Кучли мутахассислар бир жойда иш олиб борса натижа шунга ҳамоҳанг юқори бўлади. Бу ерда улар бир-бирларидан керак бўлса тажриба орттиришади.

"DATA" ўқув маркази – IT-парк резидентларидан бири. Мазкур инновацион ўқув маркази 2019 йилда фаолият бошлаган бўлиб, бу ерда ёшларга IT соҳаси бўйича қатор йўналишларда сабоқ берилади. Хусусан, робототехника, веб-дастурлаш, 3D анимация, архитектура ва дизайн, киберхавфсизлик каби йўналишларда мутахассислар тайёрланади.

Хоразмда бу каби лойиҳалар қўллаб-қувватланаётгани эса соҳа истиқболида жуда муҳим. Ахборот технологиялари йўналишида билимга эга бўлган ёшларни иш билан таъминлаш, IT марказлари фаолиятини янада яхшилаш бўйича олиб борилаётган ислоҳотлар бугун ўз самарасини бериб бошлагани қувонарли.

Икром АВВАЛБОЕВ,
ЎзА мухбири.

ИСЛОҲОТЛАР АҲОЛИ ФАРОВОНЛИГИНИ ОШИРИШГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати раиси Танзила Нобоева Бухоро вилоятида бўлиб, аҳоли ва тадбиркорлар билан учрашди.

Хусусан, Бухоро шаҳридаги "Малика Султон" зардўзлик ҳамда ҳунармандчилик маркази фаолияти билан танишди.

Уста зардўз Маҳфуза Салимова томонидан ташкил этилган зардўзлик марказида айни пайтда 120 нафар уста зардўзлар устоз-шогирд анъанаси асосида ишламоқда.

Марказий Осиёда ягона саналган ушбу ўзига хос зардўзлик мажмуасида тайёрланаётган маҳсулотлар маҳаллий бозорларимизга етказиб бериш билан бир қаторда хорижий мамлакатларга ҳам экспорт қилинмоқда.

Мулоқот чоғида Т.Норбоева давлат раҳбари ташаббуси билан хотин-қизлар тадбиркорлиги қўллаб-қувватланаётгани, янги таҳрирдаги Конституцияга ёшлар, хотин-қизлар ҳуқуқларини мустаҳкамлаш борасида янги нормалар киритилаётганини таъкидлади.

"Тадбиркор аёллар клуби" аъзолари билан учрашув ҳам самарали бўлди.

– Бугунги кунда клуб аъзолари республика бўйича 86 нафарни ташкил этади, – дейди клуб раҳбари Мамлакат Содиқова. – Улар томонидан хотин-қизлар тадбиркорлигини ривожлантириш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни экспортга йўналтириш, хорижий тадбиркорлар билан ҳамкорликни йўлга қўйиш борасида ҳам салмоқли ишлар амалга оширилмоқда. Озарбайжон, Қирғизистон, Қозоғистон давлатларида ўтказилган бизнес-форумларда иштирок этиб 136 та халқаро олди-сотди шартномалари имзоланган. Учрашув доирасида клубнинг бир йиллик фаолияти таҳлил қилинди.

Сенат раиси Вобкент туманидаги Ширин маҳалласида ҳам бўлиб, бу ерда маҳалла раиси, аҳоли вакиллари, ҳоким ёрдамчиси, ёшлар етакчиси, хотин-қизлар фаоллари билан суҳбатлашди. Шунингдек, маҳалладаги аҳоли хонадонида ташкил этилган туристик марказ фаолияти билан танишди.

Вобкент туманидаги "Ширин" қишлоғи қадимги Зарафшон дарёси ўзанида жойлашган бўлиб, тахминан 1500 йиллик тарихга эга. Қишлоқ аҳолиси азалдан деҳқончилик, ҳунармандчилик ва савдо-сотиқ билан шуғулланган. Ширин қишлоғида бир қатор маданий мерос объектлари ва миллий урф-одатлар ҳозирги кунга қадар сақланмоқда. Қишлоқда полиз экинлари етиштириш, қуруқ мевалар, миллий ширинликлар, ҳунармандчилик маҳсулотларини тайёрлаш авлоддан-авлодга ўтиб келаётган мерос саналади.

Мазкур қишлоқда туризмни ривожлантириш ҳамда сайёҳлар учун маҳаллий аҳоли ҳаёти ва урф-одатлари, миллий ҳунармандчилик намуналарини намойиш этиш мақсадида туризм кластери ташкил этилаётир.

Т.Норбоева маҳаллий ва хорижий сайёҳларни жалб қилиш борасида амалга оширилаётган ишлар билан танишди. Хусусан, қишлоқ аҳолиси турмуш тарзи, этник таркиби, қишлоқда барпо этилаётган меҳмон уйлари, уларга ташриф буюрувчилар учун кўрсатиладиган хизматлар юзасидан фикр алмашилди.

Шу билан Сенат раиси Танзила Норбоеванинг Бухоро вилоятига ташрифи ниҳоясига етди.

Зариф КОМИЛОВ,
ЎзА мухбири.

НАМАНГАН ВИЛОЯТИ

Ҳамон барҳаёт

Яқинда интернет сайтларидан бирида бир журналист газета, журналлар мажбурий тарзда одамларга обуна қилдирилаяпти, дея ёзғирибди.

Газета, журналларнинг доимий мухлиси бўлганим учун мақолани диққат билан ўқий бошладим. Даврий нашрлар ўрнини интернет нашрлари эгаллаб бориши керак каби жумлаларни ўқидим ва муаллифнинг саёз фикридан таажжубландим. Сабаби, у ижодкор сифатида ижод аҳлининг қадрини, нина билан қудуқ қазишдек машаққатли меҳнати қай даражада қийин эканини билиш лозим эди. Газета, журналларда ишловчи ижодкорлар кўп йиллардан бери одамларнинг ҳаётини ўрганиб, ўзгалар дардига шерик бўлиб, ўз мушоҳадаларидан келиб чиққанларини қоғозга туширади. Уларнинг мушоҳадаларидан келиб чиққанларини қоғозга туширади. Уларинг мушоҳадаларидан эса ибратли ҳикоялар, баҳс-мунозарага чорловчи мақолалар ёзилади ва ўқувчиларга, газетхонларга етказиб берилади. Газетачиларни танқид қилаётган эса яқин кунлардагина виртуал олам орқали ўз мухлисларига эга бўлгандир? Лекин у неча йиллардан буён чоп этилаётган нашрлардан ўрганганларини энди интернет орқали етказиб бермоқда. Яна тап тортмасдан техника даври ривожланаётган вақтда газета, журналларга ҳожат йўқ, ўқувчилар ўзига кераклисини интернет орқали олаверади, деган фикрни ёзаяпти. Ёшлар тарбияни асосан оиладан, катталардан ўрганишади. Бугун ёши қирқдан ошган, мутолаага қизиққан одамларнинг йигирма, ўттиз фоизигинаси интернетдан фойдаланиши мумкин. Қолганлари эса босма нашрларга меҳр қўйишган. Улар ҳали газетага чанқоқ, ундан ўқиб, ўрганганларини фарзанди, невараларига етказмоқда. Газета, журналларга доимий обуна бўлиб келаётган ашаддий мухлислар орасида кўплаб кекса газетхонларни танийман. Улар орасида газеталарни интиқлик билан кутадиганлари йўқ эмас, албатта. Улар газеталарни интернет сайтларида бериладиган турли ваҳимали хабарларни ўқиш учун эмас, балки кўнгилларини хушнуд этадиган ҳикоялар, шеърлар, суҳбатлар, фойдали маслаҳатлардан баҳраманд бўлиш учун олишади. Босма нашрларнинг ёшу қарига бирмунча қулай томонлари ҳам борки, буни ҳеч қандай интернет сайти беролмайди.

Мулоҳазам сўнгида шуни айтмоқчиманки, маънавий озуқага муҳтож инсонлар газета, журналларга мажбурий тарзда эмас жон диллари билан обуна бўлишади. Зеро, матбуот маърифатга йўл бошларкан, у ҳеч қачон ўлмайди. Худди замонавий лифтлар пайдо бўлгани билан ҳали ҳанузгача оддий зиналарга ҳам эҳтиёжимиз бор бўлганидек....

Отабек ҚОБИЛОВ,
Чуст тумани Тинчлик маҳалласи ёшлар етакчиси.

Ҳуқуқий саводхонлик

ЯНГИ МЕҲНАТ КОДЕКСИДА

МЕҲНАТ МУНОСАБАТЛАРИ ҚАНДАЙ КЕЧАДИ?

Маълумки, Ўзбекистон Республикасида мажбурий меҳнат тақиқланган ва фуқароларнинг эркин касб, иш тури, машғулот танлаши, иш жойини ўз хоҳишлари билан танлаш ҳуқуқлари Конституция билан кафолатланган.

Амалдаги меҳнат кодексига кўра ходим номуайян муддатга тузилган меҳнат шартномасини ҳам, муддати тугагунга қадар муддатли меҳнат шартномасини ҳам икки ҳафта олдин иш берувчини ёзма равишда огоҳлан¬тириб, бекор қилишга ҳақлидир. Ходим томонидан бекор қилиниши чоғида ишни эркин танлаш ҳуқуқини кафолатлаш, шунингдек, иш берувчи манфаатларига риоя этилиши меҳнат муносабатларининг ажралмас қисмидир. Ходим ташаббуси билан меҳнат шартномасини бекор қилиш чоғидаги икки ҳафталик огоҳлантириш муддати ариза тақдим этилган куннинг эртасидан бошланади ва узлуксиз давом этади. Агар муддатнинг тугаши дам олиш кунига тўғри келса, ундан кейин келадиган биринчи иш куни муддатнинг охирги куни ҳисобланади. Икки ҳафталик огоҳлантириш муддати меҳнат шартномаси тарафларининг келишувига кўра қисқартирилиши мумкин. Огоҳлантириш муддати тугагач, ходим ишни тўхтатиши, иш берувчи эса у билан ҳисоб-китоб қилиб, меҳнат дафтарчасини бериши лозим.

(Давоми 2-саҳифада)

"ИНВЕСТИЦИЯ ДАСТУРИ" ДОИРАСИДА ҚАНДАЙ ИШЛАР АМАЛГА ОШИРИЛМОҚДА?

ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ

Қарор ва ижро

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 30 декабрдаги "2023-2025 йилларда Ўзбекистон Республикасининг ижтимоий ва ишлаб чиқариш инфратузилмасини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида Жиззах вилоятида ҳам кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Жумладан, Жиззах вилояти ҳокимлиги "Ягона буюртмачи хизмати" Инжиниринг компанияси буюртмачилигидаги жами 34 та объект "Инвестиция дастури"га киритилди. "Инвестиция дастури"га киритилган обеъктларнинг 26 таси янгидан бошланувчи, 8 таси эса йилдан-йилга ўтувчи объектлар саналади. Ўнта умумтаълим мактаби, 5 та мактабгача таълим ташкилоти, 1 та соғлиқни сақлаш ва тиббиёт муассасаси, 2 та олий таълим муассасаси, 8 та қирғоқ бўйи ва ҳимоя иншоотларини қуриш объектлари шулар жумласидандир.

– Ҳозирда 26 та янгидан бошланувчи объектнинг 22 таси бўйича пудрат ташкилотини танлаш учун танлов эълон қилинган бўлса, 10 таси бўйича пудрат ташкилоти аниқланган, – дейди Жиззах вилояти ҳокимлиги "Ягона буюртмачи хизмати инжиниринг компанияси" ДУК директори Ҳамид Ҳасанов. – Иккитаси Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги ҳузуридаги Лойиҳалар ва импорт шартномаларини комплекс экспертиза қилиш марказининг ижобий экспертиза хулосасини олиш учун тақдим қилинган. "Ўзбекистон миллий университети Жиззах филиалининг 1000 ўринли ўқув биносини қуриш" ва "Жиззах политехника институтининг 1000 ўринли ўқув биносини қуриш" объектларига келсак, мазкур объектлар манзилли дастури тегишли вазирликлар томонидан тасдиқланганлигига қарамасадан ўз вақтида харажатлар сметасига пул маблағлари тушуриб берилмади. Натижада лойиҳа ташкилотини аниқлаш бўйича танлов ўтказиш эълони 65 кунга кечиктирилди. Сўнгра жорий йилнинг 6 март куни Шаффоф электрон тендер платформасига берилди. Ниҳоят 27 март куни лойиҳа ташкилотлари "Примтовергрупп" МЧЖ ҳамда "Ўзшаҳарсозлик ЛИТИ" УКлар лойиҳа-смета ҳужжатларини 15 кун муддатда ишлаб чиқиш шарти билан аниқланди. Ҳозирги кунда лойиҳа-смета ҳужжатлари ишлаб чиқилмоқда.

Ориф ЖУМАНОВ,
"Qishloq hayoti" мухбири.

Bugungi kunda mamlakatimizda kechayotgan iqtisodiy islohotlar jarayonida zamonaviy hamda sifatli sug'urta xizmatlariga bo'lgan ehtiyoj ortib bormoqda. Albatta, sug'urta kompaniyalarining samarali faoliyati, raqobatbardoshliligi, bevosita uning kadrlar salohiyatiga bog'liq.

AGROSUG'URTA SOHASIDA
KADRLAR SIYOSATINING ISTIQBOLLARI

Shu nuqtai nazardan, "O'zagrosug'urta" AJ hamda Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti o'rtasida kadrlar tayyorlash yuzasidan o'zaro hamkorlik memorandumi imzolandi. Me'morandum doirasida tomonlar sug'urta ishi, xususan qishloq xo'jaligi tavakkalchilklarini sug'urtalash, umumiy sug'urta tarmog'ining barcha yo'nalishlariga ixtisoslashgan mutaxassislarni tayyorlashga oid ustuvor vazifalarni aniq belgilab olishdi.

Shuningdek, "O'zagrosug'urta" AJ tomonidan bugungi transformatsiya jarayonida sohaga yuqori malakali kadrlarni jalb qilish, xodimlarning xalqaro andozalarga mos ravishda malakasini oshirish, tizimda faoliyat yuritayotgan o'rta va o'rta maxsus mutaxassislikka ega xodimlarni soha bo'yicha oliy ta'lim muassasalarida tavsiya asosida o'qitish, rahbar lavozimlariga kadrlar zaxirasini shakllantirish asosiy vazifalardan hisoblanadi.

Ta'kidlash joizki, milliy sug'urta bozorida yetakchi hisoblangan "O'zagrosug'urta" AJning mamlakat bo'ylab 14 ta filiali hamda 187 ta sug'urta markazida jami 600 dan ortiq xodim, sal kam 1000 nafar sug'urta agentlari faoliyat yuritmoqda. Xodimlarning 60 foizga yaqini oliy ma'lumotli, xususan 26 foizi moliya, iqtisod va sug'urta sohasi mutaxassislaridir. Tizimda rahbarlik lavozimida faoliyat yuritayotganlarining 30 foizi yoshlar hisoblanadi.

Davlatimiz rahbarining "O'zbekiston Respublikasining sug'urta bozorini isloh qilish va uning jadal rivojlanishini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaroriga muvofiq kompaniya tizimida samarali faoliyat yuritayotgan o'rta va o'rta maxsus ma'lumotga ega bo'lgan istiqbolli yosh kadrlarni mamlakatdagi oliy ta'lim muassasalarining "Sug'urta ishi" ta'lim yo'nalishida o'qitish maqsadida 2020-2021 o'quv yilida 27 nafar, 2021-2022 o'quv yilida Toshkent davlat iqtisodiyot universitetiga 14 nafar xodim kompaniya tavsiyasi bilan o'qishga qabul qilindi. Shuningdek, "O'zagrosug'urta" AJ kadrlar siyosati strategiyasining asosiy yo'nalishlaridan yana biri sifatida tizimda "Ustoz – shogird" an'anasining yo'lga qo'yilganligidir. Bunda tizimdagi tajribali xodimlarga yosh mutaxassislarni biriktirgan holda ularning amaliyot o'tashlarini tashkil etish nazarda tutilgan. Bundan tashqari, kompaniyaning malakali, yosh, bilimli va istiqbolli kadrlarni jalb qilish maqsadida yurtimizdagi oliy ta'lim muassasalarining moliya, bank, iqtisodiyot yo'nalishlaridagi bitiruvchilarining malakaviy ishi himoyasida hamda "Karyera kunlari"da muntazam ishtirok etib kelinayotganligi alohida e'tirofga molik.

Qisqa qilib aytganda, kadrlar siyosatida belgilangan ustuvor vazifalarni amalga oshirish orqali bugungi kunda shiddat bilan rivojlanib borayotgan bozor iqtisodiyoti va sug'urta bozori sharoitida sohani salohiyatli kadrlar bilan ta'minlash, ularni moddiy va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash hamda tizimda ish samaradorligini yanada oshirish "O'zagrosug'urta" AJ jamoasining asosiy maqsadidir.

Shuhrat QOBILOV,
"O'zagrosug'urta" AJ matbuot kotibi.

Янгиланаётган Конституция

ЯШАШ ҲУҚУҚИ – ОЛИЙ ҲУҚУҚ

Бугунги кунда мамлакатимизда катта сиёсий жараён қизғин паллага кириб бормоқда. Янгиланаётган Конституциямизда инсоннинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни ва қадр-қиммати ҳамда қонуний манфаатлари устувор этиб белгиланган.

Ислоҳотларнинг ҳозирги босқичида инсоннинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини амалий жиҳатдан юқори даражада ҳимоя қилиш ва таъминлашни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда. Шундай ҳуқуқлардан энг муҳими "Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисида"ги қонун лойиҳасининг 25-моддасида белгиланган бўлиб, унга кўра, "Яшаш ҳуқуқи ҳар бир инсоннинг ажралмас ҳуқуқидир ва у қонун билан муҳофаза қилинади. Инсон ҳаётига суиқасд қилиш энг оғир жиноятдир. Ўзбекистон Республикасида ўлим жазоси тақиқланади", дейилган.

Дарҳақиқат, муҳим норма. Сабаби, ҳуқуқ тизимида жиноят учун жазонинг оғир ёки енгиллиги эмас, унинг муқаррарлиги муҳим саналади. Қолаверса, ўлим жазоси маҳкум учун ҳеч қандай тарбиявий аҳамиятга эга эмас. Бу жазо инсонни ахлоқан тузатмайди.

Жиноий жазо – жиноят содир этган шахсларни қайта тарбиялаш, уни жамият учун хавфли ҳаракатлар содир этишдан тийиш, кейинги ҳаётини фойдали томонга буриш воситаси. Маҳкум жазони ўташ пайтида озодлик ва инсон яшаши учун зарур бўлган бошқа ҳуқуқларнинг қадрига етади, керакли хулоса чиқаради.

Фикримизча, ўлим жазоси жазо тури сифатида ўзини ҳеч қачон оқлаган эмас. Дунё тажрибасида ўлим жазосини қўллашнинг жиноятчиликни камайтиришга умуман боғлиқ эмаслиги аллақачон исботланган. Аксинча, уни тайинлашда йўл қўйилган хатолар орқали кўплаб бегуноҳ инсонлар ҳаётдан эрта супуриб ташланган. Собиқ шўролар тузумидаги қатағон йилларида ноҳақ ўлим жазосига ҳукм қилиниб, қанча боболаримиз мавҳ қилинди. Афсуски, ўлим жазосининг адолатсизлиги аниқланса, уни ҳеч қачон тузатиб бўлмайди. У кейинчалик тузатиб бўлмайдиган жазо тури сифатида ҳам хавфли ва адолатсиздир.

Қисқа қилиб айтганда, янги таҳрирдаги Конституциямизда ўлим жазосининг тақиқланиши мамлакатимизда инсоннинг ҳаёти, эркинлиги ва яшаш ҳуқуқи дахлсиз эканлиги яна бир бор ўз исботини топди. Асосий қонунимизда инсоннинг яшаш ҳуқуқи юксак даражада ҳимоя қилинаётганлиги ва олий қадрият эканлиги ўз ифодасини топган. Шу маънода халқимиз референдумда маъқуллаб, ўз муносабатини билдиришади.

Сардор СОДИҚОВ,
Жиноят ишлари бўйича Миробод тумани суди раиси.

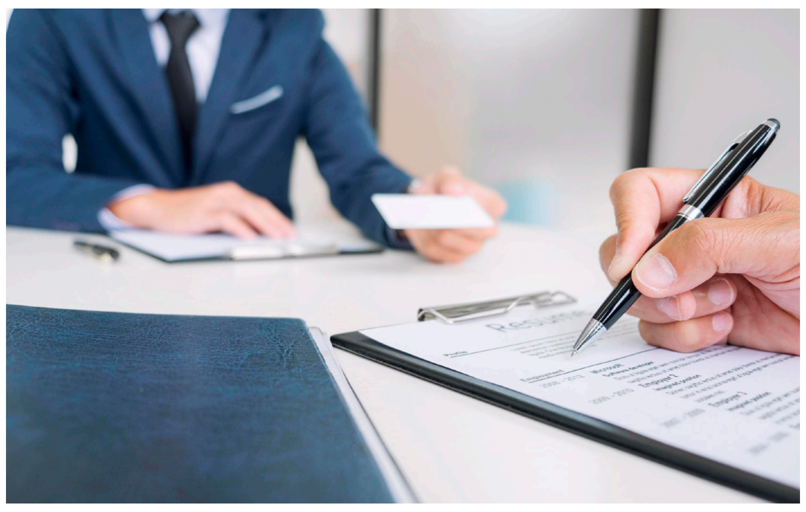

ЯНГИ МЕҲНАТ КОДЕКСИДА
МЕҲНАТ МУНОСАБАТЛАРИ ҚАНДАЙ КЕЧАДИ?

(Боши 1-саҳифада)

Унутмаслик керакки, огоҳлантириш муддати тугагач, иш берувчи меҳнат шартномасини бекор қилмаса ва ходим ишни тўхтатган бўлса, низо судда кўрилиши ва ходим мажбуран ишламай юрган вақти учун иш берувчидан ўртача иш ҳақи ундирилиши мумкин. Қолаверса, огоҳлантириш муддати тамом бўлса-да, ходимнинг ишдан бўшатилмай ишни давом эттираётгани ва иш берувчи уни ишдан бўшатмагани ишдан бўшаш ҳақидаги аризанинг юридик кучини йўқотишига сабаб бўлади. Аммо у кейинчалик меҳнат шартномаси бекор қилинишига асос бўлиши мумкин эмас.

Огоҳлантириш муддати тугамай ходим иш берувчининг розилигисиз ишни тўхтатишга, иш берувчи эса ходим розилигисиз уни ишдан бўшатишга ҳақли эмас. Ходим икки ҳафталик огоҳлантириш муддати тамом бўлганига қадар ўзининг ишдан бўшаш ҳақидаги аризасини қайтариб олиши ёки уни бекор қилиш ҳақида бошқа ариза беришга ҳақли. Иш берувчи бундай ҳолда ходимнинг аризасини қайтариб бериши лозим. Муддатнинг охирги кунида ходимни ишдан бўшатиш ҳақида иш берувчи буйруғи чиқарилган бўлса, ариза ходимга қайтарилмайди ва у ишдан бўшатилади. Ишдан бўшатиш тўғрисидаги ариза ходимнинг ўз хоҳишини акс эттириши лозим. Мажбурлаб (жисмоний ёки руҳий тазйиқ, бевосита ёки билвосита таъсир ўтказиш орқали) олинган ариза ғайриқонуний саналади ва судда кўрилиб, ҳал этилиши орқали ходим ўз вазифасига қайта тикланади.

Ходимнинг ўз аризаси билан ишдан бўшашга узрли ҳолатлар сабаб бўлган ҳолларда, айтайлик ишдан ажралган ҳолда ўқишга кириш, саломатлиги ёмонлашуви, пенсияга чиқиш ва бошқалар иш берувчи уни икки ҳафта давомида ишлаши лозимлигини талаб қилмасдан, ходим сўраган муддатда ишдан бўшатиши лозим. Ушбу узрли ҳолатлар тегишли ҳужжатлар билан тасдиқланмоғи керак.

Муддатли меҳнат шартномаси ходим ташаббуси билан муддат тамом бўлмасидан бекор қилинганида, башарти, меҳнат шартномасида бевосита кўрсатиб қўйилган бўлса, у иш берувчига белгиланган жарима (қўшимча тўлов)ни тўлашга мажбур бўлади, дейилган. Янги меҳнат кодексида эса огоҳлантириш муддатларидаги ўзгаришларни кўриш мумкин. Яъни ходим номуайян муддатга тузилган меҳнат шартномасини, шунингдек, муддати тугагунига қадар муддатли меҳнат шартномасини 14 календарь кун олдин бу ҳақда иш берувчини ёзма шаклда огоҳлантирган ҳолда бекор қилишга ҳақли. Шунингдек, ташкилот раҳбари ўз ташаббусига кўра номуайян муддатга тузилган меҳнат шартномасини, шунингдек, муддати тугашидан олдин муддатли меҳнат шартномасини бекор қилишга ҳақли бўлиб, бу ҳақда иш берувчини икки ой олдин ёзма шаклда огоҳлантириши керак.

Агар ходим якка тартибдаги тадбиркор билан тузилган меҳнат шартномасини ушбу тадбиркорни етти календарь кун олдин ёзма шаклда огоҳлантирган ҳолда ўз ташаббусига кўра бекор қилишга ҳақли. Ушбу модданинг биринчи қисмида назарда тутилган огоҳлантириш муддати ходим ва якка тартибдаги тадбиркорнинг келишувига кўра қисқартирилиши мумкин.

Камола ШОДИЕВА,
Тошкент юридик техникуми ўқитувчиси.

МДҲ БОШ КОТИБИ СЕРГЕЙ ЛЕБЕДЕВ БИЛАН УЧРАШУВ БЎЛИБ ЎТДИ

Мамлакатимизда муҳим сиёсий жараён – Конституциявий қонун лойиҳаси бўйича Ўзбекистон Республикасининг референдумига қизғин ҳозирлик кўрилмоқда. Мазкур жараёнларни кузатиш мақсадида хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотлар кузатувчилари юртимизга ташриф буюрмоқда.

Хусусан, Марказий сайлов комиссияси таклифига биноан 30 апрель куни бўлиб ўтадиган референдумга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш жараёнларини кузатиб бориш мақсадида Мустақил давлатлар ҳамдўстлиги Бош котиби Сергей Лебедев бошчилигидаги МДҲ кузатувчилари миссияси мамлакатимизга ташриф буюрди.

Марказий сайлов комиссияси раиси Зайниддин Низомхўжаев референдумни кузатиш бўйича МДҲ кузатувчилари миссияси раҳбари Сергей Лебедев билан учрашди.

Учрашувда Конституциявий қонун лойиҳаси умумхалқ муҳокамаси асосида такомиллаштирилгани, 30 апрель куни ўтказиладиган референдумга тайёргарлик кўриш жараёнлари хусусида батафсил маълумот берилди. Референдумга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш қонунчилик талаблари ва демократик принципларга мувофиқ амалга оширилаётгани қайд этилди.

МДҲ кузатувчилари миссияси раҳбари Сергей Лебедев Марказий сайлов комиссиясининг таклифидан мамнунлигини эътироф этиб, мамлакатимиздаги сиёсий жараёнлар ҳамда Конституциявий қонун лойиҳаси бўйича ўз муносабатини билдирди. Шунингдек, референдум жараёнларини кузатиш бўйича МДҲ кузатувчилари миссияси аъзолари таркиби, кузатувчиларнинг мамлакатимизда фаолият олиб бориш тартиби бўйича маълумотлар бериб ўтди.

Таъкидланишича, миссия таркиби МДҲга аъзо давлатларнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва сайлов органлари, шунингдек, МДҲ ҳудудида

фаолият юритувчи Ҳамдўстлик органлари ва интеграция бирлашмалари вакилларидан иборат. МДҲ кузатувчилари миссияси томонидан референдум миллий қонунчилигимиз ва давлатимизнинг халқаро мажбуриятларига мувофиқлиги бўйича баёнот тайёрланади.

МДҲ кузатувчилари миссияси Ўзбекистонга ташрифи мобайнида республикамизнинг бир қатор референдум участкаларида бўлиб, референдум юзасидан ўзининг тегишли хулосалари ва тавсияларини беришни режалаштирган.

Учрашув доирасида миссия раҳбари Марказий сайлов комиссияси ҳузуридаги матбуот маркази фаолияти, бу ерда оммавий ахборот воситалари вакиллари учун яратилган шарт-шароитлар ҳамда Марказий сайлов комиссияси ҳузурида ишга туширилган "Call-markaz" фаолияти билан ҳам танишди.

Муҳтарама КОМИЛОВА,
ЎзА мухбири.

"YOSH QUTQARUVCHILAR" O'RTASIDA MUSOBAQA O'TKAZILDI

Toshkent tumanida "Yosh qutqaruvchilar" ko'ngillilar klubi musobaqasining tuman bosqichi bo'lib o'tdi.

Toshkent tumani Favqulodda vaziyatlar bo'limi va tuman Xalq ta'limi bo'limi hamkorligida o'tkazilgan musobaqada ta'lim muassasalarida tashkil qilingan "Yosh qutqaruvchilar" klubi a'zolari ishtirok etdilar.

Qizg'in bellashuv va ko'tarinki kayfiyatda o'tgan musobaqada 1-o'rinni 18-umumta'lim maktabining "Jaloliddin Manguberdi", 2-o'rinni 7-umumta'lim maktabining "Qalqon" va 3-o'rinni 26-umumta'lim maktabining "Lochin" jamoalari qo'lga kiritdi.

Yoshlarning bo'sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish hamda ular o'rtasida sportni rivojlantirish va Vatanga bo'lgan sadoqatni kuchaytirish maqsadida o'tkazilgan bellashuv g'oliblari diplom va qimmatbaho esdalik sovg'alari bilan taqdirlandi.

Bahodir IRSIMBETOV,
Toshkent tumani FVB P va NB inspektori, serjant.

"ЯШИЛ" ИҚТИСОДИЁТ РИВОЖИ – БУГУННИНГ ЭҲТИЁЖИ

Миллий матбуот марказида "Ўзсаноатқурилишбанк тизимида аҳоли ва тадбиркорлик субъектлари учун таклиф этилаётган "яшил" кредитлар" мавзуида матбуот анжумани бўлиб ўтди. Унда банк раҳбарияти, тегишли таркибий бўлинмалар масъуллари ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этди.

Сўнгги йилларда Ўзбекистон Республикасининг "яшил" иқтисодиётга ўтиш стратегияси доирасида табиий ресурсларни тежаш ва иқтисодиёт тармоқларида муқобил энергия манбаларидан фойдаланишни кучайтиришга қаратилган кенг кўламли ишлар амалга оширилди. Президентимиз томонидан шу йил 16 февралда қабул қилинган "2023 йилда қайта тикланувчи энергия манбаларини ва энергия тежовчи технологияларни жорий этишни жадаллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарор асосида бу борадаги ишлар янада фаол тус олди.

Ўзсаноатқурилишбанк томонидан муассаса биноларида қуёш панеллари қурилмаларини ўрнатиш босқичма-босқич амалга оширилмоқда, аҳоли ва тадбиркорлик субъектлари учун жорий қилинган "яшил" кредитлар тарғиботи кучайтирилмоқда, ушбу йўналишдаги ресурсларни шакллантириш чоралари кўрилмоқда.

– Ҳар бир жабҳадаги ўсиш, ривожланиш электр энергиясига бўлган талабни оширмоқда, – дейди "Ўзсаноатқурилишбанк" АТБ Бошқарув раиси ўринбосари Фаррух Абдураҳмонов. – Бу эса, тежамкор воситалар ҳамда муқобил энергия манбаларидан кенг фойдаланишни тақозо этмоқда. Бу борада банкимиз томонидан ҳам кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Банк тизимида аҳоли ва тадбиркорлик субъектлари учун "Corporate Green Loan", "SME Green Loan", "Green Consumer Loan", "Green Product", "Green Product - Online" каби кредит турлари жорий қилинган. Уларнинг мижозлар учун афзаллик томонлари, хусусан, қайта тикланувчи энергия манбалари ва энергия тежовчи технологиялардан фойдаланиш самарадорлиги жамоатчилик ўртасида мунтазам тарғиб қилинмоқда.

– "Яшил" лойиҳалар, "яшил" технологиялар ҳамда "яшил" кредитлар бир-бири билан чамбарчас тушунча, моҳиятан

саноатлаштиришни йўқотишларсиз амалга ошириш, "яшил" иқтисодиётни барпо этишга қаратилган, – дейди "Ўзсаноатқурилишбанк" АТБ "Green banking" бошқармаси бошлиғи Бобур Султонмуродов. – Бизнинг ушбу йўналишдаги саъй-ҳаракатларимизни қўллаб-қувватлаётган хорижий молия институтлари талайгина. Улар кўмагида бир неча ўнлаб лойиҳаларни молиялаштирдик. Айни пайтда яна қўшимча линияларни жалб қилиш, қуёш панеллари ишлаб чиқаришда хорижий инвесторлар ва маҳаллий ташаббускорларга яқиндан ёрдам бериш бўйича қизғин ишлар олиб бораяпмиз.

Матбуот анжуманида оммавий ахборот воситалари вакилларига "яшил" кредитлар шартлари, "яшил" лойиҳаларни амалга ошириш босқичлари, хорижий ҳамкорлар ҳақида маълумот берилди. Ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш объектларида ўрнатилган "яшил" технологиялар самараси корхоналар фаолияти мисолида келтириб ўтилди.

"Ўзсаноатқурилишбанк" АТБ ахборот хизмати.

Донгдор чўпонлар юртидан ёркин таассуротлар

ОТАР ОМОН БЎЛСА, ЧЎПОН ТЎЙ БОШЛАЙДИ

Юртимизда 21 миллион гектардан зиёд яйловлар мавжуд бўлиб, улардан фойдаланишга оид ҳозирги тартиб яйловларда тадбиркорликни ривожлантириш ва маҳсулот етиштиришни чекламоқда. Шу боис, Президентимиз яқинда бўлиб ўтган йиғилишда янги таҳрирдаги “Яйловлар тўғрисида”ги қонун лойиҳаси, яйловларни муҳофаза қилиш ва яйлов майдонларини ижарага бериш, улардан самарали фойдаланишга оид таклифлар тақдимоти билан танишган эди. Бу кўплаб муаммоларни бартараф қилади, инвестициявий-иқтисодий лойиҳаларга йўл очади.

САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ

Бу галги қиш қаттиқ келди. Наинки парранда ва даррандалар, одамлар ҳам қаҳратоннинг қаҳрини яхшигина ҳис этишди. Мана, совуқ кунлар нари кетиб, қуёш ҳарорати яна танимизни яйрата бошлади. Хўш, мамлакатимиз халқ хўжалигининг муҳим йўналишларидан бири бўлган чорвачиликда қорли-қировли кунлар қандай ўтди? Чўпон-чўлиқлар, чорвадорлар етти хазинанинг бири ҳисобланган катта ва майда туёқли чорва молларини қишдан беталафот олиб чиқишдими? Биз ана шу мавзуни яқиндан ёритиш учун Самарқанд вилоятининг асосан чорвадор ҳудудларидан бири бўлган Нуробод туманига йўл олдик.

ХОРИЖИЙ ИНВЕСТОРЛАР ЧЕККА ҚИШЛОҚЛАРГА ҲАМ КИРИБ БОРМОҚДА

Борар манзилимиз – Нуробод туманидаги “Нурли эл-чорвадори” масъулияти чекланган жамияти маркази Жарқудуқ қишлоғида жойлашган бўлиб, у ерга Каттақўрғон шаҳри орқали бориш ўнғайроқ. Шаҳардан чиқаверишда, Каттақўрғон туманининг Янги ҳаёт массиви ҳудудида хитойлик инвесторлар билан ҳамкорликда цемент ишлаб чиқаришга ихтисослашган қўшма корхона қурилиши жадаллик билан давом этмоқда экан. Умумий қиймати 340 миллион АҚШ долларига тенг цемент заводи қурилиб, ишга туширилгач, йилига 3 миллион тонна юқори маркали цемент ишлаб чиқарилади, маҳсулотнинг бир қисми экспортга йўналтирилади. Айни пайтда қурилиш-монтаж ишларига маҳаллий аҳоли жалб қилинган бўлиб, ушбу лойиҳа тўлиқ амалга оширилгач, 1500 та янги ишчи ўрни яратилади.

Зарафшон тоғ тизмасининг давоми бўлган Қоратепа тоғларининг ён бағирларида қурилишбоп қоялардан иборат катта захира мавжуд бўлиб, уларни цемент заводига ташиш учун Жарқудуқ қишлоғига кираверишда ўнг томонда ястаниб ётган қир-адирликлар орқали ўн километрдан зиёдроқ масофада инвесторлар томонидан йўл-қурилиш ишлари олиб борилаётган экан. Яйдоқ қирлардан тош ташиб келаётган улкан юк машиналари қатнови тинмайди, грейдер ва бошқа техникалар йўл созлашга сафарбар этилган. Ана шу йўл қуриб битказилгунга қадар муддатда қўшма корхона ҳам ишга тушади.

ҚОРАКЎЛ ТЕРИЛАРИ БИЛАН ЖАҲОН БОЗОРИГА ТАНИЛГАН ТУМАН

Нуробод ҳудуд жиҳатидан Самарқанд вилоятида энг катта туман ҳисобланади. Асосан қишлоқ хўжалиги ва чорвачиликка ихтисослашган бу ҳудуд лалмикор текисликлар, тоғ тизмалари, қир-адирликлардан иборат. Шу билан бирга, туман ҳудудининг ажойиб географик жойлашуви натижасида тиббиёт, эко ва зиёрат туризми учун қулай муҳит ва шарт-шароитлар мавжуд.

Президентимизнинг 2022 йил 26 апрелдаги “Гўшт, жун ва сут йўналишидаги майда шохли молларни кўпайтириш ва тармоқ озуқа базасини мустаҳкамлашга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори бўйича чорвачилик соҳасида бир қатор кластер корхоналарига, наслчилик йўналишидаги фермер хўжаликларига четдан келтириладиган наслли қорамол, қўй ва эчкилар учун имтиёз берилди. Буларнинг ҳаммаси озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашда муҳим ўрин тутган чорвачилик тармоғини қўллаб-қувватлаш, соҳада илғор технологияларни кенг қўллаш орқали гўшт, сут ва тухум ишлаб чиқариш ҳажмини оширишни кўзда тутади.

Нуробод азалдан харидоргир, экспортбоп қоракўл терилари билан жаҳон бозорига танилган. Бу ерда жуда кўп донгдор чўпонлар сулоласи бўлиб, бугунги кунда уларнинг авлодлари сулола анъаналарини давом эттириб келмоқдалар. Тумандаги 300 минг гектардан ортиқроқ яйловларда турли мулкчилик кўринишидаги хўжаликларнинг 600 минг бошдан зиёд қўй-қўзилари мавжуд. Иккита кластер корхонаси ва юзга яқин фермер хўжаликларида 150 мингга яқин қоракўл зотли қўйлари парваришланади. Уларнинг 7 таси қоракўлчилик йўналишидаги наслчилик хўжаликлари ҳисобланади.

ЧОРВАЧИЛИККА БЕРИЛГАН ИМТИЁЗ ОЗИҚ-ОВҚАТ ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАЙДИ

Халқимизда “Деҳқончилик бир йилда, чорва қирқ йилда тикланади”, деган нақл бор. Тан олиш керак, ўтган 30 йил давомида кескинлашиб бораётган иқлим ўзгариши шароитида яйловларга эътибор берилмади. Экологик вазият кескинлашиши оқибатида қурғоқчилик даражаси ортди, тупроқ эрозиясининг кучайиши ва чанг-бўронларнинг ҳосил бўлиши жадаллашди. Яйловлардан фойдаланиш жараёнида уларнинг хўжалик имкониятлари мутлақо ҳисобга олинмади, яйловлардан алмашлаб фойдаланишнинг илмий асосланган тартиб-қоидалари ва нормаларига амал қилинмади. Чорва фермалари пароканда бўлди, чорва моллари насли бузилиб, туёқ сони кескин камайиб кетди. Баъзи чорвачилик хўжалиги раҳбарлари ажратилган ердан мақсадли фойдаланмаганлиги сабабли озуқабоп маҳсулотлар етиштирилиши камайди, шунинг ҳисобига ем-хашак нархи ошиб кетди. Бу табиийки гўшт, гўшт маҳсулотлари нархининг ошишига олиб келди.

Кўпгина давлатларда ривожланганлик даражаси дон маҳсулотлари миқдорининг киши бошига тўғри келиши билан ўлчанади. Бу кўрсаткич баъзи давлатларда киши бошига 500 кг., АҚШга ўхшаган ривожланган давлатларда 1,5 тоннагачани ташкил этади. Қанча кўп дон ишлаб чиқарилса, аҳоли таъминотидан ташқари, чорва молларига озуқа манбаи шунча кўпаяди, боз устига, бу озуқа таннархи пасайиб, гўшт маҳсулотларининг таннархи арзонлашишига хизмат қилади.

Республикамиз умумий ер майдонининг 40 фоизидан кўпроғини ташкил этадиган яйловлар майдони йилдан-йилга қисқариб, табиий ўсимликлар қоплами камайиб бормоқда. Мутахассисларнинг фикрича, сўнгги 25-30 йил давомида республика яйловларининг 50-70 фоизи инқирозга учраган, 11 млн. гектар яйловларнинг қайта тикланувчи ем-хашак ҳосил қилиш потенциали издан чиққан ва чорвачилик мақсадларида фойдаланиш учун яроқсиз ҳолатга келган.

Соҳа ривожига тўсқинлик қилаётган яна бир оғир муаммолардан бири – жойларда яйловлардан фойдаланиш тизимини тартибга соладиган ва назорат қиладиган мутахассислар штат бирлигидир. Шу билан бирга, яйловлардан фойдаланишда рухсат берилган нормаларга амал қилиш ва тизимни қатъий назорат қилиш учун яйловлар бошқарувининг қонуний ва ҳуқуқий-меъёрий асослари кучайтирилиши зарур. Давлатимиз раҳбарининг Ўзбекистонда чорвачилик соҳаси ва унинг тармоқларини ривожлантириш бўйича 2022-2026 йилларга мўлжалланган дастур ҳақидаги қарори ҳам бежиз қабул қилинмади. Дастур чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ҳисобига озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, ишлаб чиқаришнинг замонавий усулларини кенг жорий этиш, кооперация муносабатларини ривожлантириш, чорвачилик соҳасини давлат томонидан қўллаб-қувватлашга йўналтирилган.

ЧЎПОН ТАЁҒИ ЭГАСИЗ ҚОЛМАЙДИ

Энг қизиғи, бизнинг қаҳрамонимиз – “Нурли эл-чорвадори” масъулияти чекланган жамиятининг “Оқхон” массивидаги отари ана шу улкан машиналар йўл солаётган манзилда экан. Енгил машинада гоҳ ҳали битмаган йўлга чиқиб, гоҳ қир-адирликларни оралаб, минг машаққат билан бош чўпон Тойир Мансуровнинг отарига етиб бордик. Бу отар Нуробод ва Нарпай туманини ажратиб турувчи Зарафшон тоғ тизмаларининг давоми бўлган Қоратепа тоғ этагида, қишин-ёзин табиий булоқ суви оқиб турадиган “Оқхон” мавзесида жойлашган.

Тойир аканинг айтишича, унинг катта бобоси Мансур оқсоқол Жарқудуқ қишлоғининг кайвониларидан, оқпошшо даврида эл-улуснинг чорвасини боққан. Бобоси Элибой Мансуров шўро даврида шу касб орқасидан обрў-эътибор қозонди, отаси Бекмурод Мансуров ота касбини давом эттириб, барака топди. Ҳукуматнинг бир қатор орден-медалларига сазовор бўлди, туман кенгаши депутатлигига сайланди. Ҳар юз бош совлиқдан 110-120 тагача қўзи олиб, давлатга топширгани учун ўша пайтларда жуда кам кишиларга насиб этадиган “Москвич” енгил машинаси билан тақдирланди. 1989 йилда эса кўп йиллик

самарали меҳнатлари учун унга дала-даштларда юриш учун жуда қулай бўлган “УАЗ-469” автомашинаси мукофотга берилди. Тойир Мансуров ҳали ҳам ана машинани миниб юради.

Элибой бобонинг қолган фарзандлари – Шомурод, Пўлат, Бурҳон, Қодирлар ҳам чўпонлик касбини танлади. Шуларни ҳисобга олганда, Тойир ака чўпонлар сулоласининг учинчи, ўғли Эркин Бекмуродов тўртинчи авлоди ҳисобланади ва бош чўпон ёрдамчиси бўлиб ишлаб келмоқда.

ЧЎПОН УЙИДА ЎТИРИБ, ДУНЁНИ КЎРАДИ

Чўпон ёзнинг чилласи-ю, қишнинг изғиринли кунларида ҳам тинмайди. Мол-ҳолидан вақтида хабар олиб турмаса, кўнгли тинчимайди, юрагига қил сиғмайди. Ундан кейин, ким чўпонлик касбини фақат таёқ кўтариб, қўйларни бошқариб юришдан иборат, деса адашади. Чўпон аввало, камида математик, психолог, қолаверса, гидрометеоролог бўлиши керак. Чунки у олдиндан ҳар қандай ноқулай об-ҳаво шароитларига тайёр туриши, шу билан бирга, қўй-қўзи, эчкиларнинг ҳисоб-китобини ҳам юрита билиши зарур. Қайси қўй қўзилади, қайси бири касалланди – ҳаммасини назорат қилиб, муаммони бартараф этиши лозим.

Ҳозир илгариги даврлардагидай радиопрёмник мурватини бураб, кун бўйи қўй-қўзи ортидан юриб куй-қўшиқ тинглайдиган чўпоннинг ўзи йўқ. Туманнинг ҳамма чўпон уйларида интернет, телевизор бўлгани каби “Оқхон” отарида ҳам бугунги кунда барча шарт-шароитлар мавжуд.

Бош чўпон Тойир Мансуров уй ва отарини томга ўрнатилган қуёш батареяси орқали ёритади. Қолаверса, электр энергияси берадиган движоги бор, шуни ишга солади. Дунёнинг барча воқеаларидан хабардор, интернетдан бериладиган ўн кунлик об-ҳавони кузатиб, шунга қараб иш тутади, доғда қолмасликка ҳаракат қилади.

ТОҒ ЁНБАҒРИДАГИ УЗУМЗОР

Тойир Мансуров отасидан 15 ёшида чўпон таёғини қабул қилиб олган бўлса, шунга ҳам 30 йилдан ошибди. 2018 йилда оиланинг бошига оғир мусибат тушди – Бекмурод бобо тўсатдан оламдан ўтиб қолди. Бошқарув юкини Тойир ўз елкасига олди.

– 2005 йилда отам ва жамият мутахасислари билан биргаликда Зарафшон тоғ тизмаларининг давоми бўлган Қоратепа тоғ этагида, “Оқхон” массивидан отар учун жой танлаганмиз, – дейди Тойир Мансуров. – Чунки бу ерда Худонинг қудрати билан қишин-ёзин оқиб турадиган табиий булоқ бор. Ҳув қўшни отарлар жойлашган булоқ сувлари қуриб кетди, шунинг учун улар ҳам қўйларини суғоришга шу ерга олиб келишади. Бир ой ичида ака-укаларим Шавкат, Иноят билан бирга мана шу қўрани, чўпон уйларини қуриб битказдик. Отамнинг ургутлик Аъзамхон Бузруков деган эшон бува оғайниси бор эди. 2010 йилда 200 туп қора кишмиш, ҳусайни узум кўчатларини олиб келиб, ҳув кўриниб турган Қоратепа тоғ этаги нишаблигига экишди. У томонларга сув олиб чиқишнинг ўзи бир азоб. Шунга қарамай, эшон бобонинг ҳурмати, бир бало қилиб суғориб, кўкартириб олдик. Уч йилдан кейин ҳосил бера бошлади. Ярим гектарча майдондаги токларни ҳар йили бир-икки марта суғорамиз, қишда кўмиб, баҳорда очамиз. Тўғриси, даромади мўмай бўлганидан кейин одамнинг кўзига қийинчилик ҳам кўринмай қолар экан. Энди токзор майдонини яна кенгайтиришни, тепаликка насос билан сув чиқаришни ният қилиб турибмиз. Бундан ташқари, ҳув тоғнинг тепасида аччиқ бодом, тоғолча, олмурут, дўлана каби ёввойи дарахтлар табиий равишда ўсади. Ўша ердаги 20 сотих майдонга таваккал қилиб аччиқ бодом экдик. Яхши тутиб кетди, ҳосил бера бошлади. Унинг қон босимини туширадиган шифобахш хусусияти бор экан, бундан хабар топганлар ўзлари келиб, сотиб олиб кетишаяпти...

ЖАРҚУДУҚДА ВИЛОЯТ ҚОРАКЎЛЧИЛИК МАРКАЗИ

– Нуробод Самарқанд вилоятининг чорвачиликка ихтисослашган туманларидан бири бўлгани учун ўтган йили Жарқудуқ қишлоғида ана шу мавзуга бағишланган семинар ўтказилган эди, – дейди меҳнат фахрийси Тошниёз Раҳимов. – Семинар иштирокчилари бу ерда қоракўл терилари ва улардан тайёрланган бош кийимлар ҳамда пойабзал маҳсулотлари, “Нурли эл чорвадори” масъулияти чекланган жамиятига қарашли “Қайрағоч қудуқ” хўжалигида чорва қишловига тайёргарликнинг бориши, яратилаётган шарт-шароитларни кўздан кечирдилар. Ана шу анжуман доирасида Жарқудуқ қишлоғида Самарқанд вилояти “Қоракўлчилик маркази” очилди. Марказда хизмат қилувчилар учун шарт-шароитлар яратилди, ўқув хонаси, ветеринария дорихонаси, омихта ем омборлари, тикув ва жун хомашёси цехи,иссиқхона қурилди. Бу марказни ташкил этиш, жиҳозлаш ва ободонлаштириш ишлари учун қарийиб 500 миллион сўм маблағ сарфланди. Эндиликда бу ерда қоракўлчилик соҳаси мутахассислари ўз билим ва малакаларини ошириш имкониятига эга бўлишди. Илгари қоракўл қўйларни бўрдоқига боқишга ихтисослашган махсус мажмуалар мавжуд эмас эди. Марказ томонидан қоракўл ва гўшт етиштириш, озуқа тайёрлаш цехлари фаолияти йўлга қўйилди, замонавий кушхоналар очиш, терини ошлаш ва тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариш цехларини қуриш имкони пайдо бўлди.

ЖАРҚУДУҚ ОҚСОҚОЛЛАРИ ДАМ ОЛИШНИ ҲАМ БИЛАДИ

Нуробод туманидаги Жарқудуқ қишлоғи ҳамда “Нурли эл чорвадори” масъулияти чекланган жамияти фахрийлари Самарқанд шаҳрида бўлишиб, тарихий ёдгорликларини зиёрат қилишди. Янги барпо этилган “Буюк ипак йўли” халқаро туризм маркази, мажмуадаги замонавий меҳмонхоналар, Конгресс холл, амфитеатр ва бошқа кўплаб иншоотлар уларнинг қалбида завқ ва ҳайрат уйғотди. Оқсоқоллар “Боқий шаҳар” мажмуаси безакларида тасвирланган, қадимий Афросиёб деворларида сақланиб қолган Суғд давлати ҳукмдорининг Корея, Хитой, Ҳиндистон ва бошқа мамлакатлар элчиларини қабул қилиш маросимидан қаттиқ таъсирландилар. Халқаро туризм марказида ташкил этилган қадимий бозор, ҳунармандчилик устахоналарида ёғоч ўймакорлиги, кулолчилик, заргарлик, гилам тўқиш каби жараёнлар билан танишдилар. Бу ердаги ўзгаришлар, бунёдкорлик ишлари Янги Ўзбекистонни барпо қилиш йўлидаги ижобий саъй-ҳаракатлар сифатида оқсоқоллар томонидан юксак баҳоланди.

“ЎҒИЛЛАРИМ – ҚАНОТЛАРИМ”

– Нуробод туманида илгаридан йирик ва майда шохли мол боқиш асосий даромад манбаларидан бири бўлган, – дейди бош чўпон Тойир Мансуров. – Бироқ кейинчалик чорвачилик эътибордан четда қолди, ҳамма ўз билганича иш тутди. Оқибатда катта-катта отарлар йўқ бўлди. Шароит ва имконият йўқлигидан чорва билан шуғулланадиган аҳоли сони камайди. Кейинги олти йилда аҳвол яхшилана бошлади. Чорвачиликнинг давлат томонидан қўллаб-қувватланиши натижасида катта ва майда туёқли чорва моли сони яна кўпайди, янги-янги отарлар ташкил этилди. Куз-қиш мавсумига тайёргарлик кўриш, чорвадорларни қийнаётган муаммоларни ўз вақтида бартараф этиш бўйича туманимизда тизимли ишлар олиб борилмоқда. Фермер хўжаликларининг озуқа базасини шакллантириш мақсадида уларга мол туёқ сонига қараб яйлов ажратиб берилган.

Отаримизда 500 дан зиёд қўй-эчкилар бор. Яшириб нима қиламиз, тирикчилигимиз шундан бўлганидан кейин сув келса симириб, тош келса кемириб иш кўрамиз. Яъни, йил қурғоқчилик келганида чорвани сақлаб қолиш мақсадида кескин чоралар кўришга мажбур бўламиз. Мана, узоққа бормайлик, 2018 йилда ёғингарчилик бўлмагани учун яйловлар қовжираб, ўсимлик ўсмай қолди. Оқибатда 700-750 бош қўй-қўзини Мирзачўл туманидаги яйловларга кўчиришга мажбур бўлдик. Икки йил аввал беш ой Пастдарғом туманида, ўтган йили уч ой Нарпай туманида қўй-қўзиларни боқиб келдик. Мавсум пайтида ёрдамчи кучларни жалб қилиб, қиш озуқаси учун каррак, янтоқ, сомон каби дағал хашак ғамлаймиз.

– Қаттиқ совуқларда чорва молларини беталафот қишдан олиб чиқишнинг ўзи бўлмагандир, – сўрайман бош чўпондан.

– Нимасини айтасиз, жуда қийин бўлди. Биз одатда қишда Жарқудуқдаги ҳовлимизга кўчиб кетамиз. Отарда икки ўғлим – Эркин билан Музаффар қолади, кўнглим тўқ бўлади. Лекин бу йил оиламиз билан шу ерда қишлаб қолдик. Қўй-қўзилар шамоллаб қолмаслиги учун улар ётган қўтоннинг очиқ томонини бризент билан тўсиб, ем-хашакни ўз вақтида ортиғи билан бериб қўйдик. Икки ўғлим, ўзим кечаю-кундуз навбат билан алмашиб, уларнинг ҳолидан хабар олиб турдик. Худога шукур, ҳаммаси яхши ўтди, талафот бўлмади.

Биз оилавий чўпонлик қиламиз, ўғилларим Эркин билан Музаффар менинг қанотларим. Отар омон бўлса, чўпон тўй бошлайди, деб шуни айтадилар-да!

“ҚИШЛОВНИ НАМУНАЛИ ТАШКИЛ ЭТИШДИ, ОТАЛАРИГА РАҲМАТ!”

– Бу йилги қишлов чўпонларимиз учун анча синовли давр бўлди. Биз ҳам тинмадик, улар ҳам тинмади, – дейди “Нурли эл чорвадори” масъулияти чекланган жамият раиси Тўлқин Раҳимов. – Шунинг учун ҳафтада бир марта чўпон-чўлиқлар ҳолидан хабар олиб турдик, муаммоларини ҳал этишга ҳаракат қилдик. Таъбир жоиз бўлса айтиш мумкинки, об-ҳавонинг совуқ, аёзли кунлари чорвадор учун яна бир синов. Қишловни беталафот ўтказиш, чорвадорларни қийнаётган муаммоларни ўз вақтида ва сифатли бартараф этиш юзасидан назорат қилиш инспекцияси туман бўлими ҳамда туман ҳокимлиги билан ҳамкорликда тизимли тадбирлар амалга оширилмоқда.

Қорли-қировли кунларда чорвадорлар қийналиб қолмаслиги учун хўжаликда хашак майдаловчи дастгоҳлар таъмирланиб, барчаси тахт ҳолга келтирилди. Бундан ташқари, чўпонларга иссиқ кийим ва озуқ-овқат захиралари, қўшимча равишда иккиламчи ёнилғи маҳсулотлари, ўтин-кўмир етказиб берилди. Уларнинг барчаси замонавий алоқа воситалари билан таъминланган.

Чўпонларга муносиб шароит яратиш, қўйларни белгиланган тартибда озиқлантириш, чўпон уйларини мунтазам электр энергияси, ёрдамчи жиҳозлар билан таъминлаш сингари вазифалар асосий диққат марказимизда бўлди.

Чорвадорларимиз қишлов даврида белгиланган тартиб-қоидаларга амал қилиб, ишларни намунали ташкил этишди, оталарига раҳмат. Барча турдаги чорва моллари қишловдан беталафот олиб чиқилди. Эндиги эътибор чорва моллари маҳсулдорлигини оширишга қаратилган. Шу билан бирга, сифатли қоракўл тери етиштиришни кўпайтириш мақсадида қўйларни яйловларда алмашлаб боқиш тажрибасини оммалаштираяпмиз. Буларнинг барчаси жаҳон бозорига сифатли қоракўл терилар етказиб бериб, мамлакатимизнинг экспорт салоҳиятини янада юксалтиришга хизмат қилади, деб ўйлайман.

ЯНГИ ҲАЁТ БОШЛАНАДИ

Биз мақоламиз бошида Каттақўрғон туманида хитойлик инвесторлар томонидан цемент ишлаб чиқарадиган қўшма корхона қурилаётганини айтиб ўтган эдик. Ана шу корхона томонидан тоғ жинслари хомашёсини ташишга мўлжалланган йўл қурилиши Жарқудуқ қишлоғидан ўн чақиримлик масофада жойлашган Тойир Мансуровнинг отаридан тахминан 500 метр наридан ўтади. Шу билан бирга, катта кучланишдаги электр линияси ҳам тортилади. Демак, йўл қурилиши битгач, бу ерларда яшаш учун шарт-шароитлар пайдо бўлади. Ўз-ўзидан қўшма корхонада ишлайдиган одамлар, оилалар бу ерларга кўчиб кела бошлайди, уй қуради, шу ерда томир отади. Ишлаб чиқариш корхоналари пайдо бўлади. Тойир Мансуров эса отардаги қўй-қўзиларни кўпайтириш билан бирга тоғ ён бағридаги узумзор майдонларини кенгайтириб, яшил боғлар яратади. Олган даромадидан тўйлар қилади, ортганини эл-улусга тарқатади. Хуллас, ҳадемай, асрлар давомида ҳувиллаб ётган кимсасиз чўлларга, тоғ ён бағирларига янги нафас кириб келади, янги ҳаёт бошланади.

Нуруллоҳ ОСТОНОВ

"Биз, ўқитувчиларни Конституция лойиҳасидаги таълимга бағишланган 50, 51 ва 52 моддалари айниқса, қувонтирди"

ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ

БАХТЛИ КЕЛАЖАГИМИЗ КАФОЛАТЛАРИ

Инсон ҳуқуқлари ва эркинлигини кафолатловчи Конституциямиз лойиҳаси жажжи ўқувчиларимизда ҳам катта қизиқиш уйғотмоқда. Мактабда ўтказилган суҳбатлардан сўнг улар уйларига бориб ота-оналаридан ҳам сўраб-суриштиришмоқда. Яқинда ўтказилган синф оталари йиғилишда қатнашчилар болаларининг саволларига жавоб топишда қийналаётганликлари тўғрисида гапиришди.

– Устоз, ижтимоий давлат дегани нимани англатади, – сўрашади ўқувчиларим, шунда уларга Ўзбекистоннинг давлат тузилиши ҳақида ётиғи билан тушунтирамиз. Синфимизга ҳуқуқ фанидан дарс берувчи ўқитувчини таклиф қилиб болаларнинг тушунчасини янада кенгайтирмоқдамиз. Шу вақтгача бу мавзуда етарли тушунчага эга бўлмаган ўқувчиларимиз бу машғулотлардан сўнг бошқача фикрларни айта бошладилар. Фуқароларнинг ҳуқуқ ва бурчлари тўғрисида алоҳида ўтказилган дарсимизда ўсиб келаётган ёш ўқувчилар ўзларининг фикрларини, ҳатто таклифларини билдириб, устозларини ҳам ҳайратга солишаяпти.

– Устоз, мен ота-онамга 30 апрель куни албатта референдумга бориб, овоз беришини тайинладим, – деб қолди ўқувчиларимдан бири.

– Мен ҳам, мен ҳам, – дея унга қўшилди кўпчилик синфдошлари.

Биз, ўқитувчиларни Конституция лойиҳасидаги таълимга бағишланган 50, 51 ва 52 моддалари айниқса, қувонтирди. Ўқувчининг тарбияси учун ота-оналарнинг масъулияти оширилганлиги соҳамиздаги ислоҳотларнинг самарали бўлишига катта таъсир кўрсатиши табиий. Шу пайтгача ўз фарзандига таълим ва тарбия беришда масъулиятни зиммасига олмаган ота-оналар ҳам ўз фикрларини ўзгартирмоқдалар.

Қомусимизда оила, болалар ва ёшлар тўғрисидаги алоҳида моддаларнинг киритилишига ўқувчиларнинг эътиборини кўпроқ жалб қиламиз. Ёш авлоднинг илм олишлари ҳар томондан қўллаб-қувватланиши ўқувчиларимизни келажакка ишончини янада оширади.

Машҳура ИСАЕВА,
Ғузор туманидаги Убайдулла Уватов номидаги мактаб ўқитувчиси.

Янгиланаётган Конституциямизда она Табиатни асраб-авайлаш масъулияти ҳақида ҳам алоҳида қайд этилган.

БОЛАЛАРНИНГ ЁНҒИН ХАВФСИЗЛИГИ БЎЙИЧА БИЛИМ ВА КЎНИКМАЛАРИ МУНТАЗАМ ОШИРИБ БОРИЛМОҚДА

Маълумки, келажагимиз эгалари бўлган болаларни ҳаётга йўллашда мактабгача таълим муассасалари, мактаблар ва турли билим юртларининг ўрни бениҳоя катта.

Ота-оналарнинг фарзандлари келажагини мактабгача таълим муассасалари тарбиясига ишониб топширишлари, ўз навбатида ушбу масканлар жамоалари зиммасига катта масъулият юклайди. Улар билдирилган ишончни оқлаган холда, болажонларнинг тарбияси, хавфсизлиги ва бошқа бир қатор масалалар юзасидан ишни тўғри ташкил қилишлари асосий вазифа этиб юклатилган. Жиддий эътибор бериб қаралиши лозим бўлган ана шундай вазифалардан бири мактабгача таълим муассасаларида ёнғин хавфсизлигини таъминлаш ва ушба қоидаларга риоя қилишдир. МТМларда биринчи рақамли хавфсизлик деб аталувчи ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилиниши, хавфсизликнинг таъминланишини назорат қилиш ёнғин хавфсизлиги хизматининг кўп тармоқли вазифаларидан биридир. Бу борада Сергели тумани ФВБ ходимлари томонидан туманда жойлашган барча макатабгача таълим муассасалари ҳамда макатабларда ушбу қоидаларнинг амалдаги ижроси юзасидан доимий назорат ишлари олиб борилади. Ҳудудда жойлашган МТМларда болажонлар иштирокида "Биринчи рақамли хавфсизлик" мавзусида учрашув ва давра суҳбатлари доимий равишда ўтказиб келинмоқда. Учрашувларда МТМ хизматчиларига ёнғин хавфсизлигини таъминлаш йўлида бажаришлари лозим бўлган вазифалари, содир бўлаётган ёнғинлар мисолида, ушбу қоидаларга сўзсиз риоя қилишлари ва болалар хавфсизлигини таъминлашлари лозимлиги тушунтириб борилмоқда. Болажонларга эса хавфсизлик қоидаларига риоя қилишлари, ўзбошимчалик билан гугурт, газ плиталари, электр қурилмаларидан ўйинчоқ сифатида фойдаланиш қандай оқибатларга олиб келиши мумкинлиги ҳақида тушунчалар берилаяпти. Айниқса, ёнғин хавфсизлиги қоидалари сирасига кирувчи эвакуация режаси асосида фавқулотда вазиятларда болаларни бинодан эвакуация қилиш амалий машғулотларида болажонлар катта қизиқиш билан иштирок этадилар.

Бу каби тадбирларни ўтказишдан кўзланган асосий мақсад, болажонларда ёнғин хавфсизлиги қоидаларига қатъиян риоя қилиш борасидаги билим ва кўникмаларини ошириш, бу орқали содир бўлиши мумкин бўлган ёнғинларнинг олдини олиш, болажонлар хавфсизлигини таъминлаш, давлат мулкини асраш, лўнда қилиб айтганда, келажагимиз эгалари хавфсизлигини таъминлашдир.

Х.МЕРГАНОВ,
Сергели тумани ФВБ ўринбосари, подполковник.

Эълонлар

Тошкент шаҳри Олмазор тумани Ягона дарча маркази томонидан рўйхатга олинган "ONIKS MIKOND" МЧЖ (СТИР:304398640)нинг думалоқ муҳри йўқолганлиги муносабати билан бекор ҳисобланади.

Toshkent viloyati Yuqorichirchiq tumani Bordonko'l QFY Timofey Grigorevich Xvan mahallasi Abadiyot ko'chasi 15-uy manzilida joylashgan "DREAMLAND IMPORT AND EXPORT" MChJning (STIR 308867956) yagona a'zosi qaroriga muvofiq, (2023-yil 11-apreldagi 2 raqamli qaror) jamiyatni "THE TWINS EMPIRE INVEST" MChJga qo'shib, qayta tashkil etish jarayoni boshlanadi. Qayta tashkil etish jarayoni o'tkazilgandan so'ng "THE TWINS EMPIRE INVEST" MChJ (STIR 309798908) "DREAMLAND IMPORT AND EXPORT" MChJning huquqiy voris ibo'ladi.

Uchinchi shaxslarning da'volari bir oy muddatda Toshkent shahri Yakkasaroy tumani Damariq MFY Abdulla Qahhor ko'chasi 1-uy manzili bo'yicha qabul qilinadi.

Тақдирлар

(Боши ўтган сонда)

"Ўртоқларим билан бозор айландик", "Ҳамкасб аёллар билан кафега кирдик", дейди аянинг саволларига жавобан. Ая индаёлмайди. Ич-ичидан Озодани соғинади, унинг илтифотларини, хизматларини қўмсайди, лекин энди кеч, ҳаммасини ортига қайтара олмайди. Гоҳида ўғлининг янги келин билан чиқишмай қолишини истайди. Ўғлининг нимасидир ёқмай, Наргиза кетиб қолса-ю, у Озодани қайтариб олиб келса. Лекин бунинг акси бўлаётганди. Ўғли Наргиза билан иноқлашиб кетди тезда.

– Озодадан айрилсам ўламан, дердинг. Бу нимаси? Намунча хотинингни олдида тиржаймасанг?

– Ойи, мен янглишган эканман, бўлар экан-ку. Қулоғим тинчиганидан хурсандман мен. Қаранг, уйимизда аввалгидақа "жанг"лар бўлмаяпти. Наргиза кўнглингизни топган кўринади, Озода минг чираниб ҳам тополмаганди.

Ўғлининг гапларидан Шарифа ая тилини тишлади. Хато қилган эканман, буни қўй, биринчи хотинингни олиб кел, десинми? Унда ўғлининг олдида нима деган одам бўлади? Нима бўлса, пешонасида борини кўради энди.

Кун ўтгани сайин эса Наргизанинг қилиқлари қуюшқондан чиқиб борарди. Йўқ ердан жанжал чиқариб, ҳовлини бошига кўтарарди. Шарифа ая қўни-қўшнилар олдида бош кўтаролмай қолди. Озода Шарифа аянинг рухсатисиз рўмолини ҳам алмаштиролмасди, Наргиза бўлса ҳар ҳафта янги кўйлак кияди. Агар эри пул бермаса, юмма талайди. Илёс илгари топганини онасига келтириб берарди. Мана шу Наргизага уйланганидан бери бир сўм беролмайди. Гоҳида онасидан ҳам пул сўрайди.

– Шунча пулни нима қилаяпсан, сен бола, – деди бир куни ая жиғибийрон бўлиб.

– Ўтган ҳафта Наргизага синфдошим Ҳасаннинг дўконидан пальто олиб бердим-ку, озгина ками қолган эди, шунга бердим, – деди Илёс айбдор одамдай ерга боқиб.

"Бу мегажин боламни илм-амал қилиб, ўзига оғдириб олган чоғи, ғиринг деёлмайди-я унга", ўйларди ая. Аммо ўзи ҳам Наргизадан қанчалар кўнгли қолган бўлмасин, унга қарши бир гап айтолмасди. Афсуслар ич-этини еб битирарди.

Наргизанинг бу хонадонга келганига олти ойдан ошди. Лекин ая кутган янгиликдан ҳамон дарак йўқ эди. Ўғлидан аста сўраганди, у: ҳали ёш экан, ўйнаб-кулишни хоҳларкан. Биттасини… олдириб келибди-ку! Туғишни истамасмиш.

– Нима?

– Ҳа, шунақа...

* * *

– Келин, ёшсиз биламан. Лекин менинг белимда куч-қувватим борлигида болали бўлволсангизлар…

– Нима, она-бола келишволганмисизлар? Нега менинг асабимни ўйнайверасизлар-а? Мен туғишни истамайман, умуман истамайман! Эшитдингизми?

Шарифа аянинг гапи чала қолди. Наргиза уни гап билан тишлаб олди. Шундай бўлса-да, келини билан очиқчасига гаплашиб олишга аҳд қилди.

– Нима? Бефарзанд ўтасизлармi? Ахир…

– Э, ахир-пахирни йиғиштиринг. Туғмайман дедимми, гап тамом! Икки ойлигида биттасини зўрға йўқотдим.

– Туғасиз!

Шарифа аянинг қалбида занг босиб ётган алам бош кўтарди.

– Агар туғмасангиз, бу уйни бўшатиб қўйинг!

– Нима? Кет десам, индамай кетаверади, деб ўйлаяпсизми? Билиб қўйинг, мен содда, гўл Озода эмасман! Кетадиган бўлсам, уйингизни шип-шийдон қилиб кетаман!

– Ол, мегажин, истаган нарсангни ол! Фақат уйимни бўшатсанг бўлгани. Ўғлимни тинч қўйсанг бас! Қайданам сенга йўлиқдим-а? Пешонам қурсин, пешонам. Қандоқ яхши келиним бор эди-я, нега қадрига етмадим? Нега?

– Секинроқ, вей кампир, секинроқ. Энди минг йил қон йиғласангиз ҳам, у келинингиз ортига қайтмайди!

Наргиза аяга бепарво назар ташлаб, телефон гўшагини олди: алло, ойи, укамни жўнатворинг, бир йўла юк машинаси билан келсин! Нима, ҳа, ҳаммаси жонимга тегди.

"Наҳот, ҳозир кетса? Наҳот, бу ялмоғиздан қутулсам? Озода, Озода бу уйга қайтишга унармикан? Қайтади, оёқларига ётволиб кечирим сўрайман. Унинг кўнгли тоза, кечиради. Ахир, янги келинлик пайтларида айтарди-ку: "Онам жуда эрта вафот этди, унинг меҳрига қонмадим, сизни ўз онамдек кўраман", деб…"

* * *

Озоданинг хаёлини дарозанинг тақиллаши тўзғитиб юборди. Бориб очса, собиқ қайнонаси!

– Ас… Ассалому-алайкум, келинг. Тинчликми?

– Тинчлик эмас-да, болам. Мана бу еримда ёнган олов мени куйдириб кул қилаёзди, Шарифа ая Озодани бағрига оларкан бир қўли билан кўксини муштлади.

– Олдингизга бош эгиб келдим, болам. Мени кечирмагунингизча бу остонадан бир қадам нари кетмайман.

Озоданинг юраги "йилт" этгандай бўлди. Кейинги келинини менга ўхшата олмабди-да, мени олиб кетармикан, деган ўй хаёлидан "лип" этиб ўтди.

– Бу ерда турманг, ойи. Қани, ичкари киринг, дадамлар уйдалар.

– Вой, "ойи" деган тилларингиздан ўзим айланай!..

Озода собиқ қайнонасини кўрпача тўшаб, айвонга ўтқазди. Дастурхон ёзди. Бироқ дадаси атай қудасига араз қилибми, у билан гаплашишни истамади. Ая ўтираверди айвонда. Озодага ялиниб-ёлворди. Ёш боладай ҳиққиллаб йиғлади. Энди эски одатларини қилмасликка сўз берди. Шундан кейингина Озоданинг дадаси аянинг сўзларига қулоқ берди.

Озода яна келин бўлган ҳовлисига қайтди.

– Шундоқ ҳам умрингизнинг неча йили елга совурилди, энди тезроқ "юкли" бўлишга ҳаракат қилинг! Менинг ҳам набира кўргим келаяпти, қизим.

Озода бахтиёр эди. Тез орада ҳомиладор ҳам бўлди. Қайнонаси унинг қўлини совуқ сувга урдирмайди. Эри ҳам атрофида парвона. Фақат… Фақат шифокорлар унинг саломатлиги тўғрисида ташвишли гап айтишди. Озода эри ва қайнонасини аяди, докторнинг гапини уларга айтмади.

Ой-куни етгунига қадар Озода кўп дард чекди. Бу олдин бошидан кечирган жарроҳлик, ҳомиласини йўқотишларининг асорати эди. Лекин у жонини гаровга қўйиб бўлса-да, эри ва қайнонасига қувонч улашмоқчи бўлди.

Ҳа, улашмоқчи бўлди! Афсуски, бу ниятига етолмади – у туғруқ столида жон берди…

Бу мудҳиш хабарни шифокор Шарифа ая ва Илёсга айтаётганида, чақалоқнинг йиғиси туғруқхонани ларзага келтиргудай янграрди...

Шаҳло ТОШБЕКОВА

Реклама

Qishloq hayoti

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси комплекси таркибидаги ҳамда бошқа дахлдор вазирлик ва идоралар.

Бош муҳаррир: Чори ЛАТИПОВ

Таҳрир ҳайъати:
Шавкат ҲАМРОЕВ, Азиз ВОИТОВ,
Муҳаммаджон ТОШБОЛТАЕВ,
Актам ХАИТОВ, Маҳмуд ТОИР,
Ҳабиб ТЕМИРОВ *(бош муҳаррир ўринбосари)*,
Раимқул СУЯРОВ *(бош муҳаррир ўринбосари)*.

Саҳифаловчи-дизайнер: Маркс ЮСУПОВ

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2009 йил 13 февралда № 0020-рақам билан рўйхатдан ўтказилган.
Ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2.
НАШР ИНДЕКСИ – 144.
Буюртма Г-440. 1756 нусхада чоп этилди.

Манзилимиз: 100000, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Телефонлар: Қабулхона – (0-371) 236-26-50, 233-09-93, 95-080-43-70, 99-050-69-45.
Реклама ва эълонлар – (0-371) 236-26-50, (0-371) 233-28-04.
e-mail: infoqishloqhayoti@mail.ru Баҳоси келишилган нархда.

ISSN 2010-7021

Газета "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6

Босишга топшириш вақти: 21.00
Босишга топширилди: 18.00